



PRZEWODNIK HISTORYCZNO-KRAJOZNAWCZY

**ŚLADAMI
ARMII
KRAJOWEJ
W MAŁOPOLSCE**



CZĘŚĆ **2**

**Śladami
Armii Krajowej
w Małopolsce
Przewodnik
historyczno-krajoznawczy**

**Arkadiusz Bąk, Marek Bik,
Olgierd Grott, Monika Karolczuk**

Śladami Armii Krajowej w Małopolsce

**Przewodnik
historyczno-krajoznawczy**



Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9
Trasa I: Z oddziałem „Wilki” przez Pasma Radziejowej	15
Pomiędzy Popradem i Dunajcem we wrześniu 1939 r.	39
Trasa II: Partyzanckimi drogami przez Radziejową i Przehybę do Szczawnicy	45
Trasa III: Żołnierze Armii Krajowej w Paśmie Lubania	69
Trasa IV: Obozy partyzanckie w Gorcach	95
Hale, owce i szalasy	121
Trasa V: Śladami konspiracji placówkowi „Trzosi” w Tymbarku	125
Trasa VI: Szlakiem oddziału „Adama” przez Luboń Wielki	153
Trasa VII: Na partyzanckiej ścieżce oddziału „Tatara” w Paśmie Jaworzyny Krynickiej	179
Harnasie, zbójnicy i partyzanci	205
Trasa VIII: Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie	209
Trasa IX: Szlakiem I batalionu 5 PSP AK od Liwocza do Gilowej Góry ..	233
Trasa X: Granicą olkuskich obwodów AK	257
Pustynia Błędowska	278
Trasa XI: Oddział „Hardego” na szlaku Orlich Gniazd	281
Trasa XII: Partyzanci AK na stokach Makowskiej Góry	305
Bibliografia	329
Spis odznak, autorzy fotografii rozdziałowych i panoramicznych	337

Wykaz skrótów

- AK – Armia Krajowa**
- AGH – Akademia Górniczo-Hutnicza
- AL – Armia Ludowa
- BCh – Bataliony Chłopskie
 - cc. – cichociemny
- DG – dywizja górską
- DP – dywizja piechoty
- GBP – Gminna Biblioteka Publiczna
- GG – Generalgouvernement (z niem. Generalne Gubernatorstwo)
- GL PPS – Gwardia Ludowa Polskiej Partii Socjalistycznej
 - GO – Grupa Operacyjna
 - IPN – Instytut Pamięci Narodowej
- kard. – kardynał
- KEN – Komisja Edukacji Narodowej
- KG AK – Komenda Główna Armii Krajowej
 - KIR – Krakowska Izba Rolnicza
 - KL – Konzentrationslager (z niem. obóz koncentracyjny)
- KOP – Korpus Ochrony Pogranicza
- KOS – Kierownictwo Oporu Społecznego
- KT – Konfederacja Tatrzańska
- K.S. – Klub Sportowy
- lkm – lotniczy karabin maszynowy
- mpi – pistolet maszynowy
- NKWD – Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych
- NOW – Narodowa Organizacja Wojskowa
- NSZ – Narodowe Siły Zbrojne
 - OP – Oddział Partyzancki
 - OR – Oddział Rozpoznawczy
 - OW – Oddział Wydzielony
- peem – pistolet maszynowy
- POZ – Polska Organizacja Zbrojna
 - PP – pułk piechoty
 - PSP – pułk strzelców podhalańskich
- PTH – Polskie Towarzystwo Historyczne

PTT – Polskie Towarzystwo Tatrzańskie
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PUBP – Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
RGO – Rada Główna Opiekuńcza
rkm – ręczny karabin maszynowy
SB – Służba Bezpieczeństwa
SG – Służba Graniczna
SS – Schutzstaffel der NSDAP (z niem. Drużyny Ochronne NSDAP)
ŚŻŻAK – Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
UAM – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
UB – Urząd Bezpieczeństwa
UJ – Uniwersytet Jagielloński
WiN – Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”
WP – Wojsko Polskie
YMCA – Young Men’s Christian Association (z ang. Związek Chrześcijańskiej Młodzieży Męskiej)
ZBoWiD – Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
ZCZ – Związek Czynu Zbrojnego
ZWZ – Związek Walki Zbrojnej

Oddawany do rąk Czytelników tom 2 książki pt. *Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy* stanowi kontynuację inicjatywy rozpoczętej w zakresie działalności Muzeum Armii Krajowej w Krakowie im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w 2019 r., a zmierzającej do stworzenia w ramach pieszej turystyki regionalnej nowej gałęzi, która stanowić ma jedyne w swoim rodzaju studium historii i pamięci na terenie Małopolski. Zarówno poprzedni, jak i obecnie publikowany przewodnik mogły powstać przede wszystkim dzięki hojności Marszałka Województwa Małopolskiego, który sfinansował to przedsięwzięcie, za co Panu Marszałkowi Witoldowi Kozłowskiemu pragniemy w tym miejscu serdecznie podziękować.

Tom 1 przewodnika spotkał się z życzliwym przyjęciem zarówno przez turystów, jak i osoby zawodowo z turystyką związane, z Prezesem Małopolskiej Organizacji Turystycznej – Panem Grzegorzem Biedroniem na czele. W nie mniejszym stopniu z pozytywnym zainteresowaniem odniosły się do naszej pracy szerokie grono pasjonatów historii i jej znawców oraz środowiska kombatanckie. Na terenie naszego województwa słowa uznania usłyszeliśmy od Prezesa Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Małopolskiego – Pana Grzegorza Surdego. Niezwykle ucieszył nas fakt, że informacja o tej publikacji przekroczyła granice województwa małopolskiego – dotarła do nas bowiem bardzo pozytywna recenzja książki, wystawiona w stolicy przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych – Pana Jana Józefa Kasprzyka. W związku z tak dużym uznaniem, z jakim spotkał się przewodnik *Śladami Armii Krajowej w Małopolsce*, zespół autorski zdecydował się podjąć trud opracowania tomu 2.

Od czasu opublikowania drukiem tomu 1 z nieukrywana radością obserwujemy pojawienie się na polskim rynku turystycznym szeregu opracowań przewodnikowych, nawiązujących do idei podjętej przez nas przed dwoma laty. Fakt ten utwierdził nas w poczuciu sensu czynionych przez nas wysiłków i konieczności kontynuowania tego typu pracy.

Rozpoczęta przed dwoma latami seria wychodzi naprzeciw rosnącemu zainteresowaniu lokalnego społeczeństwa najnowszą historią naszego kraju, co ujawnia się między innymi poprzez powstawanie licznych grup rekonstrukcyjnych oraz organizowanie dużej liczby rajdów i biegów terenowych dla upamiętnienia zasłużonych żołnierzy lub oddziałów partyzanckich. Inicjatywy te przyciągają szerokie grono uczestników, którzy pragną swoją obecnością zamanifestować przywiązanie do polskiej tradycji i kultury. Pogłębiana w ten sposób wiedza o przeszłości daje możliwość zacieśniania więzi społecznych, budowanych w oparciu o szacunek dla wspólnej historii. Bez wątpienia pomagają w tym zachowane w terenie symboliczne miejsca, niosące ogromny ładunek emocjonalny. Są to w szczególności poświęcone żołnierzom Armii Krajowej pomniki, okolicznościowe tablice, przydrożne krzyże, kaplice i kapliczki oraz żołnierskie leśne mogiły i groby na lokalnych cmentarzach. Nie do przecenienia w tej kwestii są również izby pamięci, muzea i skanseny, w których odnaleźć można pamiątki po partyzantach

i żołnierzach z okresu II wojny światowej. Wszystkie te unikatowe miejsca stanowią oryginalne źródło poznania historii i podtrzymania zbiorowej pamięci. Niewątpliwie przypomnienie o ich istnieniu, a przez to ich popularyzacja przyczyniają się do odnowienia więzów wspólnotowych, sprawiając, że lokalne społeczności ponownie zaczynają interesować się stanem utrzymania wyżej wymienionych pamiątek przeszłości. Pamiątek, które niestety często – o czym przekonaliśmy się osobiście – popadły w ruinę. Nasza praca nad przewodnikami doprowadziła do stworzenia katalogu takich miejsc. Został on przekazany krakowskiemu Instytutowi Pamięci Narodowej.

Tom 2 przewodnika, podobnie jak tom 1, skierowany jest do szerokiego grona odbiorców, różnicowanego ze względu na wiek, doświadczenie turystyczne, znawstwo dziejów ojczystych, zainteresowania czy profesję. Każdy, kto zdecyduje się podążać trasami wytyczonymi w naszym przewodniku, znajdzie dla siebie coś szczególnie interesującego. Dzięki bogatej treści, jak i przejrzystemu rozmieszczeniu tematów można z niego korzystać w różnoraki sposób, w zależności od chęci i preferowanego sposobu spędzenia czasu w terenie.

Przewodnik został w wyjątkowy sposób odebrany w środowisku wojskowym. 11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej, która współpracowała z Muzeum Armii Krajowej w Krakowie przy przygotowaniu publikacji jako spadkobierczyni tradycji Armii Krajowej, podjęła decyzję o wykorzystaniu opracowanych wspólnie tras do celów szkoleniowych.

Niniejsza książka składa się z następujących rozdziałów: *Trasa I: z oddziałem „Wilk” przez Pasma Radziejowej* (długość 19 km, czas: 6 godz.); *Trasa II: Partyzanckimi drogami przez Radziejową i Przehybę do Szczawnicy* (długość: 25 km, czas: 8,5 godz.); *Trasa III: Żołnierze Armii Krajowej w Paśmie Lubania* (długość: 20,5 km, czas: 6,5 godz.); *Trasa IV: Obozy partyzanckie w Gorcach* (długość 27,5 km, czas: 8 godz.); *Trasa V: Śladami konspiracji placówki AK „Trzos” w Tymbarku* (długość 16,5 km, czas: 4,5 godz.); *Trasa VI: Szlakiem oddziału „Adama” przez Luboń Wielki* (długość 19,5 km, czas: 6,5 godz.); *Trasa VII: Na partyzanckiej ścieżce oddziału „Tatara” w paśmie Jaworzyny Krynickiej* (długość 24,5 km, czas: 7 godz.); *Trasa VIII: Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie* (długość: 14,5 km, czas: 4 godz.); *Trasa IX: Szlakiem i batalionu 5 PSP AK od Liwocza do Gilowej Góry* (długość 21,5 km, czas: 6 godz.); *Trasa X: Granicą olkuskich obwodów AK* (długość 17,5 km, czas: 5 godz.); *Trasa XI: Oddział „Hardego” na Szlaku Orlich Gniazd* (długość 17,5 km, czas: 4,5 godz.); *Trasa XII: Partyzanci AK na stokach Makowskiej Góry* (długość 12 km, czas: 3,5 godz.). W odróżnieniu od tomu 1, w tomie 2 pojawiły się teksty międzyrozdziałowe, poruszające interesujące zagadnienia, które ciężko było wpisać w przyjęty schemat poszczególnych rozdziałów/szlaków. Są to kolejno: *Pomiędzy Popradem i Dunajcem we wrześniu 1939 r.*; *Hale, owce i szalasy; Harnasie, zbójnicy i partyzanci; Pustynia Błędowska.*

Przy opisie każdego rozdziału/szlaku podana została długość trasy mierzona urządzeniem GPS oraz szacunkowy czas niespiesznego wędrowania, liczony bez przerw na postoje i zwiedzanie przystanków typu muzea, kościoły czy podziwianie widoków oraz odpoczynki.

W oddawanym do rąk Czytelnika tomie 2 autorzy skupili gros swoich zainteresowań na południowej części województwa małopolskiego, choć dwie z dwunastu opisanych tras umiejscowione są na północnym zachodzie.

W przewodniku, z uwagi na bezpieczeństwo turysty, autorzy korzystali głównie z wytyczonych szlaków PTTK i lokalnych gminnych szlaków, a także ze ścieżek edukacyjnych. W opracowaniu jedynie sporadycznie występują dojścia do przystanków poza szlakiem, o czym informuje przewodnik.

Każda z opisanych w książce tras przedstawiona jest według podobnego schematu. Otwiera je zawsze strona tytułowa ukazująca panoramę charakterystyczną dla danej trasy. Tytuł umieszczony został na kolorowym tle, który następnie będzie stanowił barwę opisywanego szlaku. Zamieszczone tu fotografie celowo wykonano w różnych porach roku, aby pokazać, że teren ten jest atrakcyjny turystycznie przez cały rok.

Kolejnym elementem każdego rozdziału/szlaku jest kolorowa mapa z naniesionymi szlakami turystycznymi, po których autorzy starali się wyznaczyć marszrutę, charakterystycznymi punktami topograficznymi oraz ponumerowanymi przystankami, których opis turysta zawsze bez trudu odnajdzie w przewodniku. W tym miejscu należy wskazać, że mapy stanowią ujęcia schematyczne, stworzone dla zorientowania się w terenie. Zaleca się, aby każdy, kto wyrusza w trasę, zaopatrzył się również w osobną mapę lub urządzenie GPS. Dla lepszego zobrazowania tras opisywanych w tomie 2 przewodnika autorzy uzupełnili go dodatkowo o mapy hipsometryczne, odzwierciedlające ukształtowanie przemierzanej drogi w relacji wysokości n.p.m. do pokonanego dystansu trasy.

Na stronie obok map umieszczona została nazwa trasy, przyporządkowany jej numer oraz krótka charakterystyka w obramowaniu, tak by od razu rzucały się w oczy podstawowe informacje dotyczące prezentowanego szlaku. W tym miejscu należy podkreślić, że autorzy przewodnika uwzględnili informacje aktualne w czasie pracy nad jego zawartością. Trzeba pamiętać, że teren szybko ulega zmianie pod wpływem rozwoju lokalnej infrastruktury, o czym świadczą opisy tras tomu 1. Po dwóch latach od jego ukazania się, gdy autorzy ponownie ruszyli na opisywane w nim trasy, okazało się, że drogi asfaltowe wdarły się głębiej w teren, pociągając za sobą rozwój budownictwa. Dlatego przed wyruszeniem na szlak warto zaktualizować niezbędne informacje.

Pod kolorową ramką zawierającą podstawowe dane o trasie Czytelnik odnajdzie wiadomości, które umożliwią mu zapoznanie się – w telegraficznym skrócie – z uwarunkowaniami każdej z nich w paragrafach zatytułowanych *Walory krajoobrazowe* oraz *Czas wojny*.

Kolejna część każdego rozdziału/trasy przewodnika to opis wytyczonej przez autorów drogi podzielonej na szereg ponumerowanych przystanków, będących miejscami ważnych wydarzeń historycznych. Każdy z nich został zwymiarowany współrzędnymi GPS. Przebieg pomiędzy nimi zostało szczegółowo opisane w zależności od rodzaju traktu, pod względem czasowym, przyrodniczym, jak i historycznym. Miejsca szczególne, które pojawiają się podczas marszruty, zostały w tekście oznaczone jako „ciekawostka” i wyróżnione pionową belką wzdłuż tekstu. W związku z tym, że proponowane w przewodniku trasy nie mogą przebiegać

przez wszystkie interesujące miejsca w okolicy, autorzy wprowadzili w opisie kategorię „pobliskie miejsca historii wojennej”, do których można dotrzeć, mając do dyspozycji współrzędne GPS oraz opis. Wyjątek stanowi trasa IV, zatytułowana *Obozy partyzanckie w Gorcach*. Opisywany tu trakt prowadzi poprzez Gorczański Park Narodowy, co powoduje w wielu przypadkach brak możliwości zejścia ze szlaku. Oczywiście jest na to rada. Muzeum Armii Krajowej w Krakowie w porozumieniu z dyrektcją GPN będzie organizować przejścia szlakami opisanymi w obu tomach przewodnika, w tym również po trasie IV, w ramach zorganizowanych grup, co pozwoli na dotarcie do każdego z opisanych miejsc.

Większość tras została zaopatrzona w biogram/biogramy wybitnych Polaków, którzy w czasie II wojny światowej działali na terenie opisywanego szlaku i byli z nim związani. Dla wzmocnienia poczucia klimatu czasu wojny i partyzanckiego życia autorzy sięgnęli po cytaty ze wspomnień naocznych świadków opisywanych w przewodniku wydarzeń.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę Czytelnika na bogaty materiał ikonograficzny występujący w oddawanym do jego rąk przewodniku. Po pierwsze, trzeba wskazać na zdobiące całość, różnorodne w formie i tematyce ilustracje autorstwa Karoliny Bik. Po drugie, na zamieszczone zdjęcia archiwalne, odnalezione w wielu różnych kolekcjach. Część fotografii pochodzi ze zbiorów Muzeum Armii Krajowej w Krakowie, jak również ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, Muzeum Pienińskiego w Szlachtowej – oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, Muzeum Regionalnego PTTK w Olkuszu, Izby Pamięci Szkoły Podstawowej w Łomnicy-Zdroju oraz Klubu Sportowego „Orzeł” Piaski Wielkie. Część zdjęć pochodzi ze zbiorów prywatnych Anny Bik, Janusza Działowicza, Andrzeja Krawczyka, Jerzego Krzewickiego, Pawła Lisowskiego, Pawła Sabudy, Romana Wiciarza oraz rodziny Pyrów i Ślowskich. Na stronach przewodnika zobaczyć można również fotografie współczesne, robione przez jego autorów oraz przez spotkanych na szlaku przyjaciół, którym miła okazała się idea powstania niniejszej publikacji. Są to: Anna Bik, Karolina Bik, Jakub Rutana, Anna Sobczyk i Igor Stanisławski. Historyczne zdjęcia wykorzystane do zaprojektowania okładki zostały pokolorowane przez Pawła Dyrkacza.

Na zakończenie należy powiedzieć o tych, bez których zrozumienia i przychylności, serdeczności oraz pomocy przewodnik nigdy by nie powstał. Takimi osobami – wspierającymi nas niejednokrotnie dobrą radą oraz posiadanymi materiałami archiwalnymi – są bez wątpienia: dr Dawid Golić, Artur Jachna, Ziemowit Kalinowski, Zofia Okarma, Magdalena Ślawska-Dubiel i Barbara Węglarz. Serdeczne podziękowania kierujemy również do autorów fragmentów historycznych tras prezentowanych w niniejszym opracowaniu: Przemysława Bukowca, Joanny Chudzikiej, Konrada Kuliga oraz Marka Kurzei.

Nasze działania wsparli i pomoc okazali także: Monika Bąk, Tadeusz Chlipała, Andrzej Fischer, Ewa Huget, Marcin Mamoń, Przemysław Migała, Adam Roliński, Witold Szydłowski, Barbara Talar oraz koleżanki i koledzy z Muzeum Armii Krajowej w Krakowie, w szczególności Monika Kowalska, Piotr Rychlik i Janina Strzemecka.

Podziękowania należą się ponadto wspierającym nasze działania żołnierzom 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, mjr. Bartoszowi Kubalowi i st. chor. sztab. Arturowi Ziębie.

Szczególne podziękowania za bezcenną pomoc należą się Annie Bik.

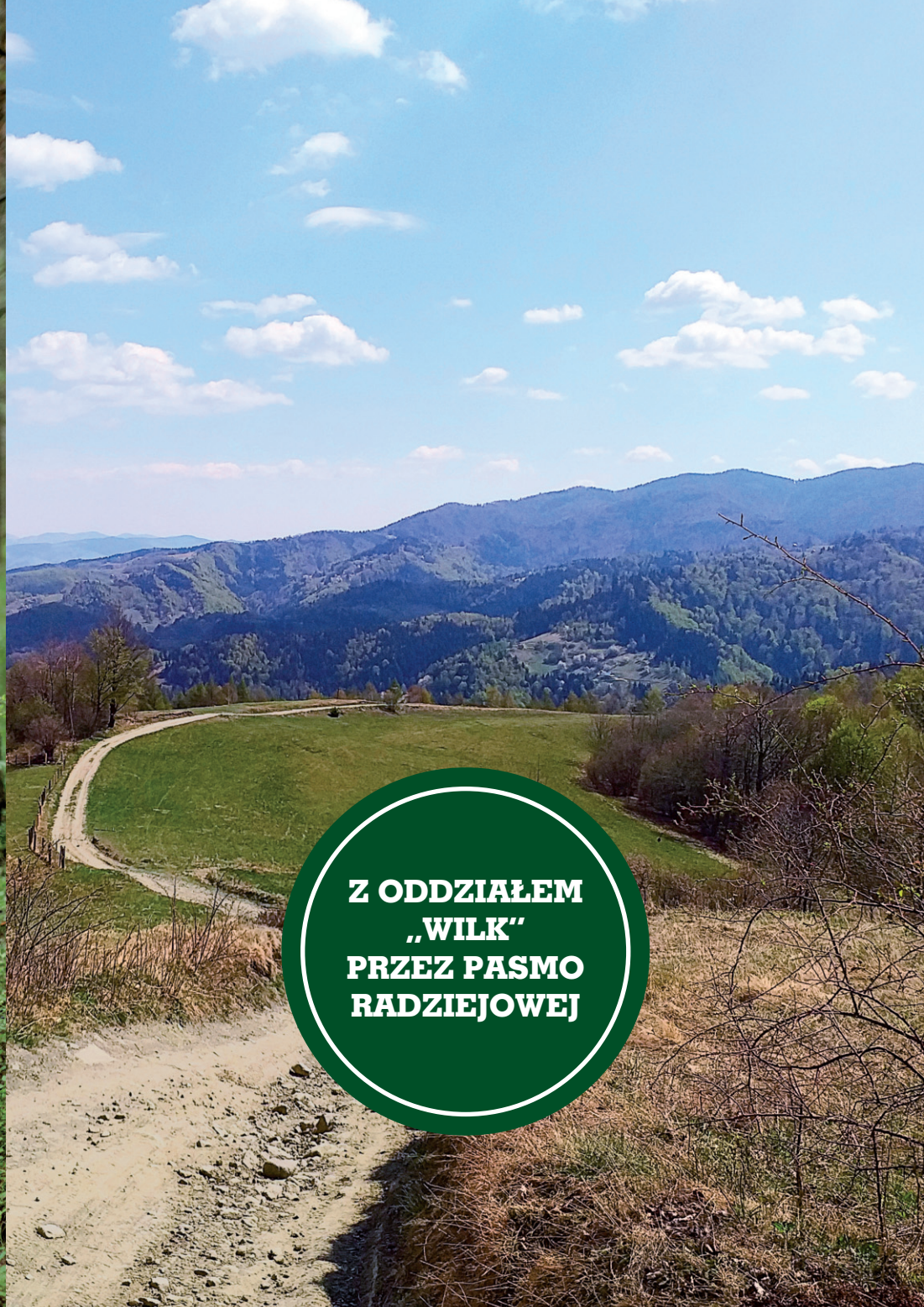
Osobne podziękowania za współpracę przy kwerendzie i zbieraniu literatury składamy: Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rabce-Zdroju, Sądeckiej Bibliotece Publicznej im. J. Szujskiego w Nowym Sączu, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie – Zespołowi Czytelni Zbiorów o Krakowie i Małopolsce, Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Krakowie – Filii w Suchej Beskidzkiej, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Makowie Podhalańskim, Gminnej Bibliotece Publicznej w Krościenku nad Dunajcem, Bibliotece Muzeum AK, Zarządowi ŚŻAK w Olkuszu, Muzeum Ziemi Bieckiej oraz GOK w Skołyszynie.

Niniejsza publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą »Szlakami Polski Niepodległej« w latach 2018–2025, nr projektu: 01SPN 17 0002 18, kwota finansowania: 1 187 364,80 zł.

dr hab. Olgierd Grott, prof. UJ







**Z ODDZIAŁEM
„WILK”
PRZEZ PASMO
RADZIEJOWEJ**

Nowy Sącz

Łącko

Nowy Sącz

Ochocka Dolna

Lubań

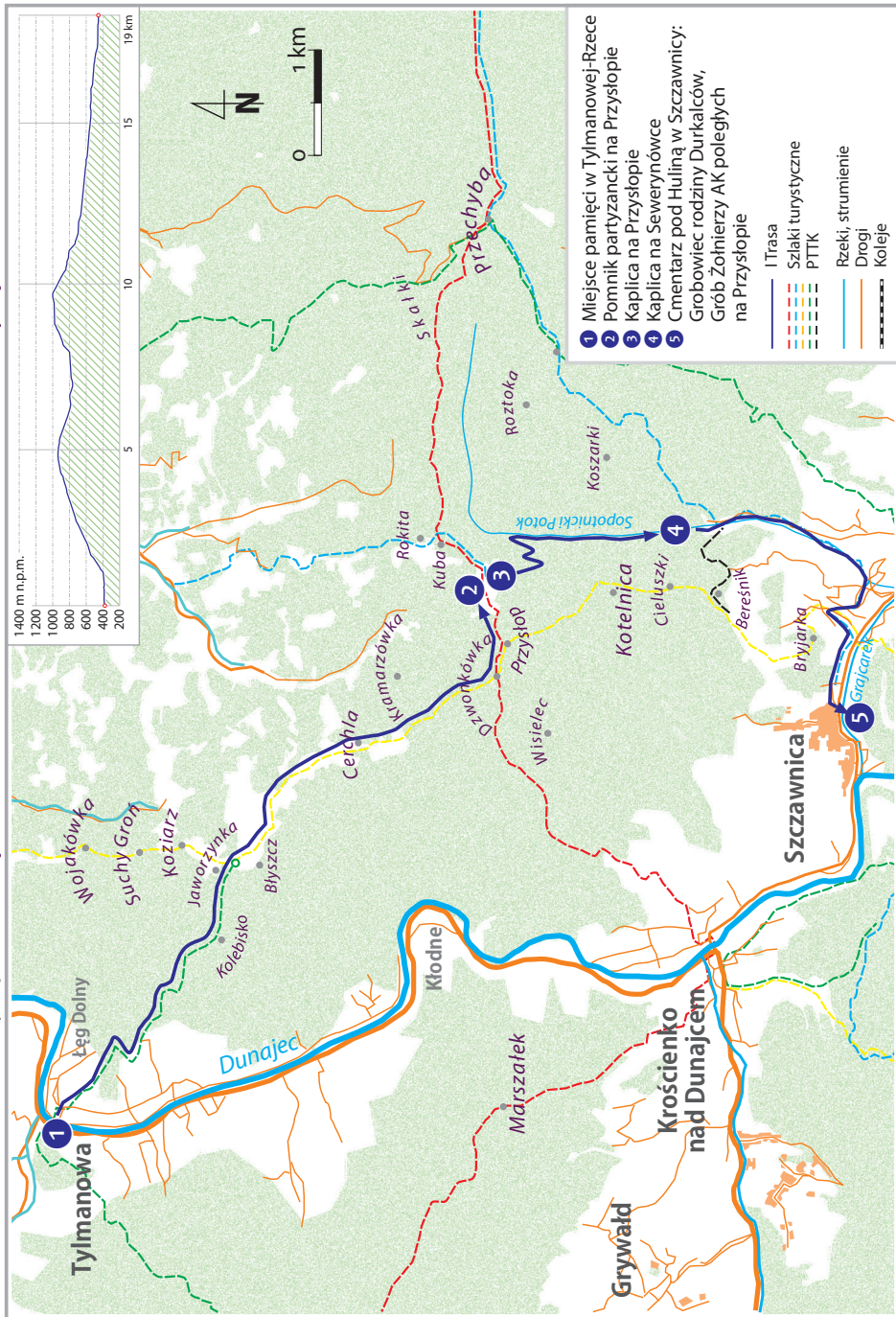
Lubań

Nowy Targ

Trzy Korony

Sokolica

Szlachtowa





I TRASA Z ODDZIAŁEM „WILK” PRZEZ PASMO RADZIEJOWEJ

Tylmanowa – Przełęcz pod Koziażem – Dzwonkówka – Przysłop – dolina Sopotnickiego Potoku – Sewerynowka – Szczawnica uzdrowisko – Szczawnica cmentarz pod Huliną

długość: 19 km | czas przejścia: 6 godz. 15 min

oznakowanie turystyczne: z osiedla Rzeki w Tylmanowej zielonym szlakiem na Przełęcz pod Koziażem, dalej żółtym szlakiem na Dzwonkówkę, krótki odcinek zejścia z Dzwonkówki za znakami szlaków żółtego i czerwonego, następnie czerwonym szlakiem na przełęcz Przysłop, stamtąd nieoznakowaną drogą gruntową, następnie szeroką drogą leśną do przysiółka Szczawnicy Sewerynowka, dalej niebieskim szlakiem do części uzdrowskiej Szczawnicy, na końcu główną szczawnicką ulicą (w stronę Króścienka nad Dunajcem) do cmentarza pod Huliną

dojazd do Tylmanowej-Rzeki:

- samochodem – z Krakowa drogą ekspresową S7 („zakopianką”) do Lubnia, dalej drogą wojewódzką 968 do Zabrzeży, a następnie drogą wojewódzką 969 (Nowy Sącz – Nowy Targ) do Tylmanowej; łącznie 104 km, 1 godz. 40 min
- busem – regularne kursy z Krakowa, Nowego Targu, Nowego Sącza i Szczawnicy

Teren na pograniczu Górców i Beskidu Sądeckiego był w czasie II wojny światowej miejscem częstej obecności oddziałów AK oraz trasą przemarszów. Jedną z większych przeprowadzonych w tym rejonie akcji było rozbicie w nocy z 19 na 20 lutego 1944 r. placówki policji „granatowej” w Ochotnicy Dolnej przez oddział partyzancki „Wilk” pod dowództwem por. Krystyna Więckowskiego „Zawiszy”. Po akcji partyzanci wycofali się przez Dunajec w Beskid Sądecki na przełęcz Przysłop. Niemcy ruszyli za nimi w pościg. Nad ranem 21 lutego 1944 r. okrążyli oddział kwaterujący na Przysłopie. W starciu

poległo pięciu polskich żołnierzy. Pochowano ich później na cmentarzu w Szczawnicy.

Trasa biegnie śladami oddziału Partyzanckiego „Wilk” od przekroczenia Dunajca przez Przysłop, następnie schodzi do Szczawnicy przez część zdrojową, kierując się na cmentarz, na którym znajduje się mogiła partyzantów zabitych w starciu na Przysłopie oraz pomnik nagrobny rodziny Durkalców – Ernesta, Heleny i Bolesława, prowadzących w czasie wojny schronisko na Lubaniu, gdzie żołnierze OP „Wilk” często znajdowali schronienie (szerzej zob. III trasa).



Widok z grzbietu Jaworzynki i Koziarza na Pasma Jaworzyny Krynickiej. W oddali od lewej Pogórze Ciężkowickie i Beskid Niski. Fot. O. Grott

Walory krajobrazowe

Beskid Sądecki jest przedzielony doliną Popradu na dwie części: Pasma Radziejowej na południowym zachodzie i Pasma Jaworzyny Krynickiej na północnym wschodzie. Trasa prowadzi przez zachodnią część Pasma Radziejowej. Zaczyna się w położonej na pograniczu Gorców i Beskidu Sądeckiego Tylmanowej, rozciągającej się nad Dunajcem, w pobliżu przełomu rzeki u stóp stromych wzniesień, imponujących zwłaszcza od strony gorczańskiego Pasma Lubania. Na pierwszym odcinku – z osiedla Rzeka (usytuowanego przy ujściu rzeki Ochotnica do Dunajca) w stronę Przełęczy pod Koziażem (906 m n.p.m.) – pokonuje się na krótkim dystansie dużą różnicę wysokości, ok. 500 m. Z polany Kolebisko roztaczają się szerokie widoki, aż po Tatry. Z przełęczy można udać się na

wieżę widokową na Koziażu i odwiedzić ołtarz papieski pod Błyszczem. Od przełęczy w stronę zalesionej Dzwonkówki (982 m n.p.m.) trasa biegnie przez kilka miejsc, z których rozpościerają się rozległe panoramy ze wspaniałymi widokami na Tatry. Strome zejście z Dzwonkówki prowadzi na przełęcz Przysłop, na której stoi pomnik ku czci żołnierzy AK poległych 21 lutego 1944 r. w starciu z niemieckim pościgiem. Nieco poniżej linii zabudowań znajduje się kaplica, postawiona w miejscu domu spalonego przez Niemców wraz z mieszkańcami w grudniu 1944 r. Szeroką drogą leśną schodzi się do Sewerynówki, wysuniętego na północ przysiółka Szczawnicy, z drewnianą kaplicą z okresu międzywojennego. Podczas zejścia do Szczawnicy niebieskim szlakiem mija się wodospad Zaskalnik i można podziwiać urodę uzdrowiska

Publikacja napisana pod kierunkiem dr. hab. Olgierda Grotta, prof. UJ

Zespół autorski:

Arkadiusz Bąk

Marek Bik

Olgierd Grott

Monika Karolczuk

Współautorzy przewodnika:

Przemysław Bukowiec (część historyczna: V trasa: Śladami konspiracji Placówki AK „Trzos” w Tymbarku; VI trasa: Szlakiem oddziału „Adama” przez Luboń Wielki)

Joanna Chudzicka (część historyczna: VIII trasa: Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie; XII trasa: Partyzanci AK na stokach Makowskiej Góry)

Konrad Kulig (część historyczna: X trasa: Granicą olkuskich obwodów AK; XI trasa: Oddział „Hardego” na Szlaku Orlich Gniazd; Pustynia Błędowska)

Marek Kurzeja (część historyczna: IV trasa: Obozy partyzanckie w Gorcach)

Recenzent:

prof. dr hab. Roman Kochnowski

Redaktor serii:

dr hab. Olgierd Grott, prof. UJ

Redakcja:

Dorota Ilnicka

Ilustracje:

Karolina Bik

Projekt okładki i projekt graficzny:

Igor Stanisławski

Opracowanie graficzne i skład:

Sławomir Onyszek

Dobór materiału ilustracyjnego:

zespół autorski

Koncepcja map:

Arkadiusz Bąk

Marek Bik

Sławomir Onyszek

Indeksy:

Zbigniew Rzepka

Tomasz Babnis

Zdjęcia archiwalne na okładce:

I strona okładki:

Dowództwo Zgrupowania „Północ” 5 PSP AK na stokach Liwocza w Czeremnej w sierpniu 1944 r. *Zbiory Archiwum Ślawskich*; Schronisko PTT na Luboniu Wielkim, lata 30. XX w. *Zbiory Anny Bik*; Kilkusetletnia sosna przy szosie do Zakładu Kąpielowego w Rabce, lata 20. XX w. *Zbiory Anny Bik*; Straż przednia oddziału partyzanckiego AK „Wilk” w drodze na akcję przeciwko placówce słowackiej w Leśnicy we wrześniu 1944 r. *Zbiory Muzeum Armii Krajowej w Krakowie*

IV strona okładki:

Wypas owiec, okres międzywojenny. *Zbiory Anny Bik*

Wydawca, dystrybucja:



KSIEGARNIA AKADEMICKA sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./faks: 12 431 27 43, 12 421 13 87
e-mail: akademicka@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)



© Copyright 2021 by Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”
w Krakowie

© Copyright 2021 by individual authors, 2021

ISBN 978-83-950027-6-2

ISBN 978-83-8138-655-5

ISSN 2544-3127

Wydanie I, Kraków 2021

Seria w ramach Biblioteki Muzeum Armii Krajowej w Krakowie nr 7
Publikacja sfinansowana z budżetu Województwa Małopolskiego



O ddawany do rąk Czytelników tom 2 książki pt. *Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy* stanowi kontynuację inicjatywy rozpoczętej w zakresie działalności Muzeum Armii Krajowej w Krakowie im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w 2019 r. zmierzającej do stworzenia w ramach pieszej turystyki regionalnej nowej gałęzi, która stanowić ma jedyne w swoim rodzaju studium historii i pamięci na terenie Małopolski. [...] Podobnie jak tom 1, skierowany jest do szerokiego grona odbiorców, zróżnicowanego ze względu na wiek, doświadczenie turystyczne, znanstwo dziejów ojczystych, zainteresowania czy profesję. Każdy, kto zdecyduje się podążać trasami wytyczonymi w naszym przewodniku, znajdzie dla siebie coś interesującego. Dzięki bogatej treści i przejrzystemu rozmieszczeniu tematów można z niego korzystać w różnoraki sposób, w zależności od chęci i preferowanego sposobu spędzenia czasu w terenie.

dr hab. Olgierd Grott, prof. UJ

D ziejże ruchu oporu w Polsce doby II wojny światowej pomimo upływającego czasu od wydarzeń lat 1939–1945 nadal budzą żywe zainteresowanie nie tylko fachowych kręgów historyków czy regionalistów, lecz także szeroko rozumianej opinii publicznej. [...] Cieszy więc fakt, że po wielu monografiach naukowych przyszedł czas na publikację o popularyzatorskim charakterze, w których wiedzę na temat najnowszych dziejów AK w Małopolsce łączy się z propagowaniem czynnego wypoczynku.

prof. dr hab. Roman Kochnowski, UP



Instytucja kultury Miasta Krakowa i Województwa Małopolskiego



Projekt sfinansowano z budżetu Województwa Małopolskiego